

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Tyrocinium Theologicum

Francolini, Baldassare

Herbipoli, 1710

§. 2. Ordo Controversiarum Card. Bellarmini.

urn:nbn:de:hbz:466:1-39295

§. II,

*Ordo Controversiarum & Librorum
Cardinalis Bellarmini.*

66. **P**Rimo tomo complectitur septem controversias generales, singulas autem controversias in plures libros dividit, & libros in plura capita.

Prima Controversia est de Verbo DEI scripto & non scripto: habetque quatuor libros. In primo agit de libris sacris, de incertis, & controversis olim inter Catholicos, de controversis modò, imò rejectis ab hæreticis. In secundo de Scripturæ sacrae editionibus, & præsertim de Vulgata, quam defendit. In tertio de Scripturæ sacrae interpretatione omninò necessaria ad Controversias Fidei terminandas. In quarto, de Verbo Dei non scripto, seu de Traditionibus.

Secunda Controversia est de Christo Capite totius Ecclesiae, ac continet quinque libros: In primo agit de unitate Dei, de Divinitate Filii, & de Divi-

Divinitate Spiritûs S. In secundo, de distinctione Personarum, de processione Spiritûs Sancti à Filio, eâque additione symboli, *Filiôque*. In tertio, de Incarnatione Filii, contra Nestorium, Eutychetem, aliôsque, & de communicatione idiomatum, contra Ubiquistas. In quarto libro, de Christi anima, ejus scientia, ejus descensu ad inferos, & Patrum ibi detentorum liberatione. In sexto agit de Christo ut mediatore, & de ejus merito.

Tertia Controversia est de Summo Pontifice continétque quinque libros. In primo agit de Ecclesiæ regimine, an sit monarchicum, & quale sit: an Petro collatum? an etiam Paulo? In secundo probat Petrum Romæ fuisse, ac sedem ibi fundâsse, & mortuum esse; ejusque successores Romanos Pontifices ei in Ecclesiastica Monarchia succedere. In tertio agit de Antichristo, probâtque, nondum venisse, & multò minùs esse Romanum Pontificem, ut quidam hæretici impudenter asserunt.

Tura

Tum refellit fabulam de Joanna Papiſſa. In quarto libro agit de poteſtate ſpirituſuali Summi Pontificis, primò in controverſiis Fidei & morum dijudicandis, ubi errores aliquos nonnullis Pontificibus fuiſſe falſò adſcriptos, oſtendit: ſecundò in condendis legibus. Quærit poſteà, an Chriſtus jurisdictionem Eccleſiaſticam ſoli Summo Pontifici immediatè contulerit, an Apoſtoliſ, an Episcopis? In libro quinto agit de poteſtate temporali Pontificis.

Quarta Controverſia, eſt de Eccleſia Militante tum in Conciliis congregata, tum ſparſa toto orbe terrarum, continètque quatuor libros. In primo agit de Conciliis. Quid Concilium ſit, quotuplex, an neceſſarium, quomodo convocandum ſit, quot fuerint, & qualia. In ſecundo de Conciliorum auctoritate, & infallibilitate, an ſint ſupra Scripturas, an ſupra Pontificem. In tertio agit de Eccleſia militante toto orbe

orbe diffusa, de Hæreticis, Apostatis, Schismaticis, Excommunicatis, Prædestinatis, non perfectis, magnis peccatoribus &c. An Ecclesia sit semper visibilis, an errare, & deficere possit. In quarto agit de Notis Ecclesiæ.

Quinta Controversia est de membris Ecclesiæ militantis, continetque tres libros. In primo agit de Clericis, & ad quem pertineat electio Papæ, Episcoporum &c. De officiis Ministrorum, de distinctione Episcopi, & Presbyteri, de Cardinalibus, Chorepiscopis, Cælibatu Sacerdotum, de bigamia, de decimis, de possessionibus Clericorum, eorumque immunitate. In secundo agit de Monachis, nempe de variis Ordinibus Religiosorum, de eorum origine, confirmatione, votis; an bene emittantur à junioribus, etiam Parentibus invitatis; de voto solemni, de habitu, & tonsura Monachorum, an possidere possint, an mendicare.

In

In tertio agit de Laicis, sive sæcularibus, quæritque an politica potestas sit licita, an sit etiam in impiis, an possit leges condere, gladio punire, bella gerere, judicium ferre de Religione. An possint hæretici temporibus pœnis, atque etiam morte mulctari.

Sexta Controversia, est de Ecclesia existente in Purgatorio, habetque duos libros. In primo probat existere Purgatorium. In secundo agit de circumstantiis Purgatorii; quæ animæ purgandæ sint, an ibi mereri, vel peccare possint, an sint certæ de tua salute: quis sit locus Purgatorii, qualis duratio, qualis pœna, an ignis &c. an torqueantur à Dæmonibus, an suffragiis juventur. Tandem agit de funere.

Septima Controversia, est de Ecclesia triumphante, ac tribus libris explicatur. In primo agit de beatitudine, & canonizatione Sanctorum. An Sancti sint modò beati; an rectè cano-

cano-

canonizentur; an Pontifex errare in hoc possit; an Sancti rectè colantur; an pro nobis orent. In secundo agit de cultu reliquiarum, & sacrarum Imaginum. In tertio agit de iis rebus, quibus Sancti à nobis coluntur, nempe de Templis, eorùmque formâ, & fine, consecratione, ornatu; de peregrinationibus, votis, festis, vigiliis.

Tomii 2. Controversia sunt quinque.

PRima Controversia est de Sacramentis in genere, habetque libros duos. In primo agit Auctor de erroribus, & mendaciis Hæreticorum circa Sacramenta, de Sacramenti definitione, Institutione, fine, necessitate, Ministro, Ministri probitate, fide, intentione. In secundo agit de efficacia Sacramentorum, differentiâ nostrorum Sacramentorum à Sacramentis veteris Legis, eorum caractere, numero, & cæremoniis.

Se-

Secunda Controversia est de Baptismo, & Confirmatione, habetque libros duos, In primo agit de Baptismi materia, forma, necessitate, Institutione, Ministro, subjecto, (ubi de Baptismo Parvulorum) fide ad eum requisita, effectibus, differentia inter ipsum, & Baptismum Joannis, cæremoniis. In secundo agit de Sacramento Confirmationis, nempe ejus vera Institutione, Materia, Forma, Effectu, Ministro, Cæremoniis.

Tertia Controversia est de Sacramento Eucharistiæ, ac sex habet libros. In primo agit de reali Christi præsentia in hoc Sacramento contra errores Hæreticorum, quos recenset & refellit ex Scriptura. In secundo eosdem refellit ex Patribus omnium temporum. In tertio solvit argumenta Hæreticorum, & agit de modo, quo Corpus Domini est in Eucharistia contra sententias aliquorum hæreticorum, & Catholicorum, &

K

de

de Transubstantiatione , quam firmat ex Patribus contra Hæreticos. In quarto agit de hujus Sacramenti permanentia , institutione , & constitutione , adeoque de ejus materia , forma , ministro , effectu , præparatione ad ipsum requisita , usu sub una , & sub utraq̃ue specie , veneratione. In quinto agit de Missa , seu de Eucharistia , ut est Sacrificium , quale esse probat ex Scripturis , Traditionibus , Patribus , Liturgiis. In Sexto tandem agit de hujus Sacrificii effectibus , probatque ipsum esse propitiatorium , & impetratorium , adeoque prodesse vivis ac defunctis. Agit etiam de missa privata , sollemnique ejusque partibus &c.

Quarta Controversia , quæ est de extrema Unctione , Ordine , & Matrimonio , tres libros complectitur. In primo agit de Sacramento extremæ Unctionis , ubi de ejus institutione , materia , forma , &c. In secundo agit de Sacramento Ordinis.

In

In tertio de Sacramento Matrimonii, de Polygamia, de solubilitate Matrimonii Infidelium, de Impedimentis, de causis Matrimonialibus.

Quinta Controversia est de Sacramento Pœnitentiæ, habetq; quatuor libros. In primo recenset mendacia hæreticorum circa Pœnitentiam, probat esse Sacramentum distinctum à Baptismo, ejusque partes statuit. In secundo agit de Contritione & Attritione. In tertio agit de Confessione, cujus necessitatem probat ex Scripturis & Patribus. In quarto agit de Satisfactione.

Tertii, & ultimi Tomi controversiæ sunt quinque.

PRima est de gratia primi hominis, explicaturque unico libro, in quo Auctor agit de statu primi hominis, ejusque donis supernaturalibus, de Paradiso terrestri, de Cherubim ejus Custode, de arbore scientiæ boni & mali, & de ligno vitæ.

Secunda Controversia est de amissione

K 2

fione

fione gratiæ, habetque libros sex. In primo agit Auctor de peccato in genere, & de discrimine mortalis à veniali. In secundo agit de causa Peccati in genere, quam non esse Deum ostendit contra hæreticos: In tertio agit de peccato primi hominis, de ejus tentatione, de pœna ipsi inflicta, ejusque pœnitentia. In quarto agit de Peccato Originali, probatque illud esse in filiis Adæ, & esse verè peccatum, & docet quomodo contrahatur. In quinto refellit errores hæreticorum, & aliquorum Catholicorum circa peccatum originis. In sexto agit de pœna peccati originalis, quam sustinent in alia vita parvuli decedentes sine baptismo, & de pœna, quam ex tali peccato sustinemus in hac vita.

Tertia Controversia est de gratia, & libero arbitrio, eaque dividitur in sex libros. In primo agit Auctor de gratia gratum faciente, de Charitate, de Gratia gratis data, & de gratia

tia

tia actuali sufficienti, & efficaci. In secundo ostendit gratiam sufficientem omnibus dari, agitque de Prædestinatione & Reprobatione. Tertio agit de libero arbitrio. In quarto ostendit homini inesse liberum arbitrium ad actiones civiles & externas. In quinto expendit, quæ sint vires naturales hominis in intellectu & voluntate, ac hujusmodi libertatem etiam in moralibus probat. In sexto tandem hominis libertatem etiam in actibus salutaribus dari ostendit.

Quarta Controversia est de Justificatione, habetque libros quinque. In primo agit de Fide justificante, & quærit, an sola Fides justificet? In secundo agit de Justitia inhærente, seu de formali causa justificationis nostræ. In tertio agit de incertitudine Justitiæ, & Prædestinationis. In quarto agit de justitia operum, quorum necessitatem ad salutem probat. Agit etiam de discrimine legis, & Evangelii, de vera libertate Christianæ

na, de vera bonitate operum, quæ fiunt à Justis. In quinto agit de meritis Justorum, de honestate operationis factæ intuitu mercedis æternæ, de conditionibus ad merendum requisitis.

Quinta, & ultima Controversia est de bonis operibus, & habet libros tres. In primo agit de oratione, ejusque naturam, utilitatem, necessitatem, & excellentiam ostendit. Exponit orationem Dominicam, affert conditiones requisitas ad impetrandum, agit de horis Canonicis, quarum usum, & cantum propugnat, quidque ad eas ritè persolvendas requiratur, docet. In secundo agit de jejunio, ejusque præceptum lege Divinâ & Ecclesiasticâ constitutum ostendit. Postea agit de Jejunio Quadragesimæ, & reliquis per annum. In tertio agit de Eleemolina, eamque solam non sufficere ad salutem docet, perutilem tamen esse ostendit, & aliquando præceptam.

Divi.

Divitias tandem Christiano illicitas non esse probat.

Hanc ego Controversiarum Card. Bellarm. Synopsim tibi exhibendam esse judicavi, ut uno velut intuitu universam ferè materiam Polemicam iustrares, scirésque loca ipsa in quibus omnes prædictæ hæreses à tanto Doctore refelluntur. Quod si brevem, ac succinctam illarum confutationem habere velis, consule librum 7. Methodici apparatus Petri Annati Congregationis Doctrinæ Christianæ Præpositi Gen. Theologi pereruditi.

67. *Disc.* Jam scire velim quibus ex fontibus hæc Theologia argumenta sua depromat?

Mag. Ex iisdem, ex quibus sua petit Theologus speculativus. Interim verò advertere debet Polemicus, quis sit ille, cujus errores refellit. Si enim sit Ethnicus, non utetur auctoritate Scripturarum, traditionum, aliorumque hujusmodi, quæ ille non admittit, sed argumentis petitis ex lumine ra-

tionis, & communi sensu gentium, ex testimonio Sybillarum, suorumq; sapientum, ex miraculis tot scriptorum attestazione confirmatis, aliisque huiusmodi, quæ negare non possit. Si sit Hebræus, ex auctoritate Scripturæ, suorum Doctorum, Rabinorum, prædictionibus jam verificatis, &c. Si sit Hæreticus, ex auctoritate librorum Scripturæ, quos non rejicit, veteris Ecclesiæ, & antiquorum Patrum, ex notis veræ Ecclesiæ, veræque doctrinæ, ex lumine ipso rationis, & ex eo, quod sæpè inter se pugnent, quæ docent hæretici.

Hæc Theologia non est omnibus Ecclesiasticis necessaria, sed iis, qui infideles & hæreticos tenentur pro officio ab erroribus ad veritatem & Fidem traducere; tum illis etiam, qui cum infidelibus aut hæreticis versantur, & cum eis sermonem de Religione miscere velint, vel eos audire sine periculo perversionis. Sed de hac Theologia satis.

Breviorem Summam tradam reliquarum trium Facultatum.

TY.